JAN TOMÁNEK

LUSTR PRO PAPEŽE

SKUTEČNÝ PŘÍBĚH Z PEKLA NORMALIZAČNÍCH LÁGRŮ

Jan Tománek (1978) je absolventem Akademie výtvarných umění v Praze. Kromě filmové a umělecké práce se v mládí věnoval psaní do herních a filmových časopisů a založil počítačový magazín *Level*, ve kterém působil jako šéfredaktor. Je znám jako výtvarník, režisér a scenárista divácky vůbec nejúspěšnějších českých animovaných filmů *Kozí příběh* a *Kozí příběh se sýrem*, za které získal řadu mezinárodních filmových cen a byl nominován i na Českého lva.

V roce 2018 vydal svůj první román *Motýlí křik* – konspirační thriller z českého prostředí. Druhá kniha – *Lustr pro papeže* – syrově drsný příběh z pekla normalizačních lágrů, vyšla na podzim roku 2019, následoval dystopický román *Archa knih*.

V roce 2022 vydal novelu *Válka se stromy* – hořce vtipné podobenství dvou let nesmyslných opatření, která jsme prožili, v roce 2023 zatím svou nejúspěšnější knihu s mnoha dotisky – *Průvodce králičí norou* – a v roce 2025 knihu *Začít u sebe*, která na předchozí přímo navazuje.

Se svou ženou a dvěma dětmi žije na okraji Prahy.

www.tomanek.com

ARCHA
KNIH

ART
AND
ANIMATION STUDIO

LUSTR PRO PAPEŽE

Jan Tománek

JAN TOMÁNEK

LUSTR PRO PAPEŽE

SKUTEČNÝ PŘÍBĚH Z PEKLA
NORMALIZAČNÍCH LÁGRŮ

© Jan Tománek, 2019
© Art And Animation studio, 2026

ISBN 978-80-908990-5-6

Tato kniha je volně inspirovaná skutečným životním příběhem a reálnými svědectvími bývalých vězňů a vyprávěním očitých svědků. Samotný příběh, některé detaily a postavy byly autorem upraveny nebo časově přesunuty. V některých případech se jedná o čistou fabulaci autora.

Prolog

V té báječné době, kdy jsme se všichni bezstarostně dívali na večerníčky s Křemílkem a Vochomůrkou, loupežníkem Rumcajsem, poslouchali písně Karla Gotta, Heleny Vondráčkové a skupiny Olympic.

V časech Tří oříšků pro Popelku a dalších těch skvělých českých filmových komedií, které všichni milujeme dodnes.

Tehdy, když ostatní mlčeli, se skutečně odehrával nejen tento příběh…

Nikdy se nemůžeme posunout dál,
pokud se nevyrovnáme s vlastní minulostí.

/ LÉTO 1969 /

Začátkem roku se na protest proti ruské okupaci upálili Jan Palach a Jan Zajíc.

Všichni se ale cítili šťastní při zpěvu Bludičky Julie Hanky Zagorové, Karel Gott získal svého šestého Zlatého slavíka a vyšlo první číslo časopisu Čtyřlístek.

V Americe se Richard Nixon stal 37. prezidentem, John Lennon se oženil s Yoko Ono a člověk konečně stanul na povrchu Měsíce.

Hojsova Stráž

■

Mohlo být tak před sedmou, když jsme se vypotáceli z kina.

„Smradi!“ hrozila pěstičkou stará uvaděčka v modrém dederonovém plášti.

„My jsme taky světáci!“ zavolal Vojta přes rameno směrem ke vchodu biografu.

„Mám zavolat bezpečnost, chuligáni?!“

„Klid, matko, my jsme jenom fasádníci!“ rozhlédl jsem se po obličejích zamračených lidí, které jsme asi v kině trochu rušili. Proč ale točit komedie, když by se u nich neměl člověk smát, no ne?

„Ty vole, vy mi dáváte!“ Jindra pořád slzel smíchy.

Několik zamilovaných párů, které jsme míjeli, se naštěstí také usmálo.

„Do kina před vandrem, to byl nápad… Kdo to kdy viděl,“ zakroutil jsem hlavou. „Hele, pojďte, ať stihnem ten vlak v osm,“ hodil jsem si bágl přes rameno a obrátil se na kluky. Jindra už se trochu uklidnil a Vojta si akorát zapaloval cigáro.

Uvaděčka se naštěstí začala věnovat dalším postupně se normalizujícím občanům, kteří přišli na film od půl osmé, a my máničky jsme ji přestaly zajímat.

„To jsem zvědavej, kdy ten film zakážou. Tvůj fotr asi nedával bacha, co?“ otočil se Vojta jen tak mimochodem na Jindru a vyfoukl perfektní kroužek cigaretového kouře.

„Hele, neser! Víš přece, co si o něm myslím,“ zablesklo se Jindrovi v očích. Vojta vždycky věděl, jak ho vyprovokovat.

„Klídek, Jindro, za svý fotry nikdo nemůže,“ poplácal ho Vojta po zádech, přehodil si přes rameno kytaru a loudavým krokem se vydal za mnou.

„Dáš si čouda, Chlupe?“

Zavrtěl jsem hlavou.

„Vsadím se s tebou, o co chceš, že než skončíš školu, začneš,“ smál se a labužnicky vyfukoval obláčky šedého kouře.

Vojtovi bylo už skoro osmnáct a byl z nás tří nejstarší. Uměl hrát perfektně na kytaru a tmavé vlasy měl dlouhé tak akorát, aby mu to na učňáku ještě prošlo, a přitom byl pořád ještě za páska. Rašily mu tmavé vousy a díky tomu vypadal ještě tak o pět let starší. Perfektní koktejl a na holky to fungovalo dokonale. Oproti tomu Jindra byl z nás nejmladší a současně i nejmenší, jeho fotr byl navíc nějakej dobře kovanej kádr s červenou knížkou, takže si ho Vojta dost často dobíral. Jednoduchý pravidlo, jako v každý skupině kamarádů – jeden nekorunovaný vůdce a jeden otloukánek. Dokonalá symbióza – úplně stejný pravidlo přírody, jako že spolu chodí hezká a ošklivá holka. Těží

z toho dokonale obě – hezká si připadá vedle škaredky ještě přitažlivější a ta druhá má velkou šanci, že se s ní díky hezký kamarádce budou bavit kluci a ona bude mít šanci někoho, kdo zbude, ulovit. Já vždycky býval ten střed, co se nikam moc necpe a nevyčnívá, ostatní ho berou, ale zase není takový frajer, aby otevřeně partu vedl. Když na to ale přijde a nikdo jiný se k tomu nemá, klidně přeberu iniciativu nebo dám i někomu do držky, když mě vytočí – jen se k tomu prostě nehrnu.

„Dáš mi jednu?“ doběhl nás Jindra a srovnal s námi krok. Vojta vyklepl z krabky jednu startku, zapálil ji o svou a podal mu ji.

„Dík,“ usmál se vděčně Jindra a instinktivně se rozhlédl.

„Neboj, fotr tě určitě neuvidí,“ smál se Vojta. „Tak už toho nech!“ dloubl jsem Vojtu loktem a měl co dělat, abych se nesmál i já. Občas mi bylo Jindry docela líto, ale že by ho jeho otec zabil, kdyby ho viděl s cigárem, to byl zase fakt.

Šli jsme mlčky. Slunce nás příjemně hřálo do zad a po odpolední výhni nebylo ani památky. Na nádraží jsme to měli přes centrum Klatov asi dvacet minut. Každýmu z nás cinkaly v báglu čtyři lahváče a celý víkend na čundru byl před náma. Co víc si může šestnáctiletej kluk za socíku přát.

■

„Třikrát Hojsova Stráž, prosím."

Starý nádražák za okýnkem si mě chvíli prohlížel, pomalu nastavil strojek na tisk a podal mi tři kartonové jízdenky. Zaplatil jsem a vyšel před nádražní budovu. Kluci seděli opření o zeď a Vojta akorát otevíral první lahev piva.

„Za chvíli to bude jak chcanky. Musej rychle někam do potoka! Zelený, nebo hnědý, Chlupe?"

„To je fuk," sedl jsem si k nim na zem a vzal si od Vojty otevřenou lahev.

„Tak ať se hlavně nepokazí počasí a dojdem aspoň na tu Kvildu," pronesl Vojta přípitek a tři lahve o sebe cinkly svým nezaměnitelným zvukem.

Mžourali jsme do slunce a sledovali nekonečně se vlekoucí ručičku na nádražních hodinách.

„Čekám to každým dnem, pánové," postřehl jsem ve Vojtově hlase změnu. Trochu jsem se nadzvedl, abych viděl jeho směrem.

Skupinka sedmi vojáků ve vycházkovém oblečení postávala pod hodinami a čekala na vlak.

„Při mojí smůle skončím v nějaký prdeli na východním Slovensku."

„Třeba to uhraješ na modrou…" pokusil se Jindra.

„Maj slabý ročníky a ten doktor u odvodu je svině. Pokud ti nechybí noha, máš smůlu. Mně fotr modrou nezařídí," zavdal si Vojta pořádného loka.

„Uvidíš, třeba to nebude tak zlý, Vojto," ale sám jsem tomu moc nevěřil. Podobné zvěsti se ke mně dostaly totiž taky – ty se šíří rychle. Já měl před sebou sice ještě dva roky školy, ale už jsem kolem sebe zřetelně cítil, jak mě ta vidina dvou totálně ztracených let na buzerplace obchází jako stín.

Ozval se hlasitý pískot brzd motoráku.

„Tak jdeme, pánové – víkend si zkazit nenecháme!" zasmál se Vojta, vzal usárnu, kytaru a vykročil směrem ke dvěma červenobílým vozům osmsettřicítky s typickou rudou hvězdou na kabině – jasně, až na věčný časy.

Nalezli jsme si do druhého, horkem rozpáleného vozu a vrecka hodili na sedadla okolo nás. Vojáci nastoupili do prvního vagonu a kromě jednoho spícího dědy vlakem takhle večer nikdo nejel, takže jsme měli skoro celý vagon jen pro sebe.

Vojta se uvelebil u okýnka a natáhl si nohy na protější sedačku.

„No chybí nám něco?"

„Jen to bahno by mohlo bejt sakra studenější," zasmál jsem se a znovu jsme si všichni ťukli lahvemi.

Zazněla píšťalka, dieselový motor zabral a motorák se pomalu rozjel. Nesnesitelně těžký vzduch s pachem nafty se za jízdy mírně pohyboval – aspoň se o to tedy snažil, Vojta si brnkal na kytaru a mě pomalá jízda příjemně uspávala.

„Lístky, pánové! A co ty nohy a pivo?“

Otevřel jsem oči a díval se do tváře mladé průvodčí v kloboučku. Určitě jí nebylo víc než dvacet a na drážního zaměstnance byla neskutečně přitažlivá. Dívala se na nás ale trochu přísně.

Vojta shodil nohy ze sedačky, líně vzhlédl od kytary a s hraným důrazem se začal zaujatě rozhlížet po celém vagonu.

„Hledáte něco?“ vypadla průvodčí na moment ze své role.

„Koukám, kde jste nechala ostatní…“ předstíral stále Vojta, že očima prohledává prázdný vagon.

„Ostatní?“ změřila si ho průvodčí pohledem.

„Přece nám nechcete tvrdit, že s tímhle obličejem štípete lístky a nehrajete v Semaforu? Hledám Suchýho,“ usmál se na ni Vojta potutelně a hrábl do strun.

„*Zuzano, chci ti jenom jednu větu, jenom jednu prostou větu vyjevit…*“

„Těsně vedle, kovboji, jsem Jitka,“ řekla jakoby dotčeně průvodčí a mírně se usmála a silně začervenala. Nebo to bylo opačně?

„Jedna nula pro Československé státní dráhy,“ uklonil se uznale Vojta.

Jitka se zvonivě zasmála a bezděčně si sáhla na své zrzavé vlasy. Vojta byl machr.

„Nedáte si s náma?“ obratně jsem z usárny vylovil jednoho lahváče.

„Neblázněte, jsem ve službě,“ rozhlédla se průvodčí po prázdném vagonu.

„Nebojte, my to na vás určitě neřekneme,“ zasmál jsem se, otevřel pivo jedním pohybem o kovový okenní rám a podal jí ho.

Jitka se ohlédla po spícím dědovi, otřela si pot z čela a rychle si sedla mezi nás.

„Ale jen jedno, a že je to horko,“ usmála se plaše a napila se.

„Takhle se mi ta socialistická družba líbí,“ zasalutoval Vojta a všichni jsme si opět přiťukli.

„Tak kam se chystáte, kluci?“ prohlížela si nás Jitka, ale mluvila vlastně jen na Vojtu.

„Chceme dojít z Hojsovky na Kvildu.“

„No, to je slušná dálka, to je tak třicet kiláků…“

„Čtyřicet,“ dodal jen tak mimochodem Vojta, lokl si piva, odložil ho na stoleček a začal brnkat na kytaru.

„Ty tu někde bydlíš?“ snažil jsem se taky zapojit do debaty. „Jako že znáš tak dobře Šumavu…“ dodal jsem na vysvětlenou a cítil, jak trapně to zní.

„Jo, jsem náhodou z Hojsovky,“ zasmála se zase zvonivě Jitka a mrkla na mě a já se začervenal úplně. Sakra. Proč se jen nedokážu uvolnit jako Vojta. Jindra udělal dobře, že držel hubu a jen tiše upíjel pivo.

„Tak to bys nám zejtra mohla ukázat cestu," vzhlédl Vojta od kytary.

„To bych asi mohla," usmála se líbezně na Vojtu, „ale bohužel zítra večer hraju v Semaforu."

„Dva nula pro dráhy," uznale hvízdl Vojta.

„Proč nejedeme?" podíval se Jindra z okýnka.

„Sakra!" Jitka praštila pivem o stoleček, dvěma skoky byla u dveří, otevřela je a vyklonila se na nástupiště. Rozhlédla se, vytáhla plácačku, zamávala s ní a pískla. Práskla dveřmi a vlak se konečně zase rozjel.

„Tak proto se ve službě nesmí pít, pánové," vracela se k nám, ale zůstala stát. „Budu muset obejít zase druhý vagon. Díky za pivo."

„Co s tou zítřejší cestou?" nedal se Vojta.

„Přijďte večer na zábavu v hospodě," otevřela si kličkou dveře mezi vagony, usmála se na Vojtu a dveře zabouchla.

„A lístky nám jako nikdo necvakne?" volal do zavřených dveří Vojta. „To jsou mi pořádky. Tady Chlup si nebude mít co dát do cancáku," smál se na celý kolo.

Bylo až neuvěřitelný, jak jednoduchá lichotka platí skoro na každou ženskou. Hezký řekni, jak je chytrá, a chytrý, jak je hezká – jednoduchý a léty prověřený. Každá se dá ukecat, a když ne, tak jen povídej dál. Tohle byla jedna z mála pouček, která mi zůstala po tátovi. Druhá byla: nikdy se neposer.

Já i Jindra jsme na beton věděli, že si večer Vojta vrzne. Nebylo to potřeba rozpitvávat – oba jsme mu jen tiše záviděli.

A já ve skrytu duše doufal, že má snad Jitka nějakou ne moc ošklivou kamarádku.

■

Poslední z vlaku jsem vyskočil já. Jitka mávla plácačkou, pískla, mrkla na Vojtu, motorák vypustil z komína namodralý obláček naftového kouře a líně se rozjel směrem k Železné Rudě.

„Tak to bysme měli," zhodnotil situaci Vojta a zapálil si cigáro.

Slunce už dávno zapadlo za oprýskanou nádražní budovu a začalo se pomalu smrákat.

„Měli bysme se někde zabydlet, než padne úplně tma," podíval jsem se po kamarádech.

„Do Hojsovky je to asi kilák přes hřeben lesem, tam nějakej pěknej plácek na bivak určitě najdem."

Nahodili jsme usárny na záda, přešli koleje a vydali se po lesní vyšlapané cestě směrem k vesnici.

„Zajímalo by mě, kterej zelenej nebo rudej mozek napadlo postavit stanici v lese mezi dvěma vesnicema," rozhlédl jsem se po okolní divočině.

„Jo jo, Chlupe, to je klasický bolševický plánování," zasmál se Vojta a šlehnul pohledem po Jindrovi. „Prostě nějakej soudruh řekl, že nádraží bude tady. A tak tu je."

„Jděte už do prdele, kluci!" naoko uraženě se ozval Jindra.

Do kopce jsme šlapali mlčky.

„Co ty, Chlupe, jak si pokročil s tim fichtlem?" ozval se Vojta.

To mě na něm vždycky štvalo – nedal si prostě s rejpáním pokoj. O mém starém nepojízdném mopedu jsme se bavili na každým čundru snad stokrát – moc dobře věděl, že nemám prachy na novej karburátor. A bez něj prostě nepojede. Jemu se to kecalo s fungl novou dvěstěpadinou kejvačkou.

„Makám na něm…" přidal jsem do kroku.

Konečně jsme se vyškrábali do sedla mezi dvěma kopci.

„Ty vole, chlapi, to je výhled!" zapálil si Vojta cígo a jedno podával Jindrovi. „Jo, bejt tak támhle, pět kiláků za kopečkama…"

„… se zeptej těch lampasů z vlaku, třeba tě pustěj," oplatil jsem Vojtovi fichtla.

„Tak kde se utáboříme, kluci?" porozhlédl se Jindra po planině.

„Rozbil bych to támhle pod těma smrčkama, ať jsme trochu stranou cesty," rozešel se Vojta směrem k mlází.

Vytáhli jsme z batohů celty a konečně si udělali pohodlí.

„Lábuž, chlapi," dal jsem si ruce za hlavu a podíval se na tmavnoucí nebe a první jasné hvězdy, „jen ty lahváče nemáme kam dát."

„To je fakt, tady na kopci žádnej potok není, ale přes noc snad vychladnou i venku," rovnal svoje piva Jindra pod smrček.

„Docela bych něco zakousnul," zvedl jsem se na lokty a podíval se na kluky, kteří se mi začali ztrácet ve stále houstnoucím šeru. Vojtu jsem poznal jen podle žhavého retka.

„Já už bych docela šel do tý hospody," nedočkavě se zvedal Jindra.

„Klídek, na tebe tam stejně nikdo nečeká, Jindro," rýpnul jsem si zase já. „Ale ta buchta tam beztak ještě nebude. Jestli končí šichtu v Železný Rudě, bude jí to trvat tak ještě aspoň hodinu nebo dvě, než se vrátí domů, převlíkne se a přijde na tu zábavu."

„To je fakt," uznale kývl Vojta mému odhadu a podíval se na hodinky.

„Doufám, že přivede nějaký další kůže."

„Máme určitě ještě hodinu času, ale oheň bych asi už nedělal."

„Hele, tak mi pojďte posvítit a já otevřu aspoň to vepřový," začal hrabat Jindra v batohu, „a dáme si ho s chlebem."

Neochotně jsem se zvedl a bliknul mu svou vojenskou baterkou – poslední z mála věcí, co mi spolu s nepojízdnou motorkou a radami do života zůstala po tátovi.

„Sakra, bacha! Nepocintejte mi tím mastným tu celtu!“ odháněl nás naoko Jindra, ale byl vlastně rád, že jíme jeho naložený maso.

„Jednota vaří za vás, chlapi, tak si toho važte!“ zadeklamoval jsem, otřel si nůž do trávy a zapil lojovaté maso zteplalým pivem.

„Tak abysme pomalu vyrazili smočit moudíčko,“ oklepal ze sebe Vojta trávu a vstal.

Složili jsme celty a schovali usárny pod rozložité větve malých smrků. Vojta si přehodil přes rameno kytaru a vydali jsme se směrem k vesnici.

„Jindro, cejtim v kostech, že si konečně vrzneš,“ vzal Vojta otcovsky Jindru okolo ramen.

„Hele, Vojto,“ špitl nesměle Jindra, „a máš nějaký šprcky?“

„… si dávám bacha, ne, vole?!“ smál se Vojta a měsíc nám svítil na cestu k vesnici.

■

Nad vchodem do hospody blikalo začouzené světlo a kolem něho zběsile létaly desítky můr. Okna byla

otevřená dokořán a do tiché noci se linul řev Lady Carneval v podání místní nebo nejdál přespolní skupiny.

Podívali jsme se s Vojtou jeden na druhého.

„No potěš koště…“

Několik místních cápků postávalo pod okny a pilo pivo z kelímků.

Prodrali jsme se dveřmi k výčepu.

„Ta tvoje buchta tu ještě asi není,“ projížděl jsem rychle pohledem plný sál.

„Cože?“ snažil se Vojta překřičet ryk kapely.

„Že tu není, vole!“ křikl jsem mu do ucha.

„Tak si dáme tři bahna a počkáme venku,“ otočil se Vojta na umaštěnýho hospodskýho s přehazovačkou, kterýho přes kouř nebylo skoro vidět.

„Ven, nebo dovnitř?“

„Tři kelímkáče!“ zavolal Vojta, aby přehlušil hudbu.

Hospodský natočil tři kelímky a tím, že se ani nenamáhal zastavovat pípu, bylo víc piva ve výlevce než v nich.

Vojta zaplatil a prodrali jsme se ven na vzduch.

„No ty vole, to je míra!“ podíval jsem se zhnuseně na poloprázdný kelímek.

„Jo, starej Ládík umí,“ zasmál se cápek, co nás zaslechl. „Kam se chystáte?“

„To tak moc vypadáme, že sem nepatříme?“ otočil se na něho Vojta.

„Ty vole, tady v horách se všichni znaj," smál se kluk, „navíc s tím tvým hárem i debil pozná, že nejste odsud."

Vojta si zapálil retko a chvilku si ho prohlížel. „Zejtra dojdem asi do Prášil a pak na Kvildu."

„No, tak to vás čeká teda slušnej vejšlap, pánové," napil se piva a otočil se k otevřenému oknu, odkud se pro změnu linul řev, který ze všeho nejvíc připomínal Neckáře a Lékořici. „Válej, co?"

Znovu jsme se po sobě s Vojtou podívali a měli co dělat, abysme nevyprskli úplně.

„Machři z města, co?!" pohodil hlavou směrem k Vojtově kytaře a vrávoravým krokem se vydal zpět do sálu.

„Kluci, ještě tu dostanem do držky," podíval se po nás Jindra s obavou v očích.

„Klídek, Jindro," poplácal ho Vojta po ramenou. „Skoč radši pro další pivka. Je řada na tobě."

„Ty vole, když tohle slyším, tak bysme taky měli založit kapelu a objíždět vesnický tancovačky," smál se Vojta už na plné kolo.

Za našimi zády se ozval typický zvuk dvoumístný stopětadvácy čezety. Motorka zastavila na plácku vedle hospody, chlapík vypnul motor a hodil stroj na stojan.

„Jé, čau! Vy jste nakonec dorazili? To jsem ráda! Proč nejste vevnitř?" utíkala Jitka od motorky směrem k nám – tedy k Vojtovi. Slušelo jí to ještě o chlup víc než v uniformě.

Asi třicetiletý mladík taky seskočil, sundal helmu a vydal se k nám.

„To je Péťa – je výpravčí. Vzal mě rovnou z Rudy. Dík, Péťo!“ dala mu pusu na tvář. „Kluci, já se tak strašně těším na pivo a až si pořádně trsnu.“

„Hoj!“ mávli jsme na mladíka.

„Nazdar…“ podíval se po nás odměřeně.

„Tak tady to je, pánové!“ procházel dveřmi Jindra s kelímky, ze kterých ještě tekla pěna.

Vojta mu jedno pivo hned vzal a dal ho Jitce. „Tak první máš splněno – teď ještě to trsání.“

Jitka se zvonivě zasmála a já si vzpomněl na cestu vlakem.

„Tak pojďte, kámošky už tam určitě jsou,“ drala se Jitka s kelímkem dovnitř. „Jdeš taky, Péťo?“ mávla ještě na kamaráda, ale nečekala na odpověď a proklouzla kolem výčepu do zahuleného lokálu.

Zdálky jsme viděli, jak se zdraví s lidmi a sedá si k jednomu ze stolů s bílým, už notně politým ubrusem.

„Tak jdem na to,“ dloubl Vojta loktem významně Jindru a začal se prodírat davem do sálu. Nádražák Péťa chvilku přešlapoval před hospodou a pak se vydal neochotně za námi.

Jitka seděla mezi dvěma holkama, z nichž se jedna dala při troše fantazie označit za pohlednou, kdežto ta druhá byla čistokrevná tma. Ten termín se v naší skupině vžil po jedné akci, kdy jsem se ráno probudil pod celtou vedle holky, o které bych přísahal, že jsem ji v životě neviděl. A kdyby ano, tak

tohle bych si určitě pamatoval. Matně jsem si přes alkoholovou mlhu na cosi vzpomínal, dokonce jsem si vybavoval, že se mě mezi polibky ptala: „A to se ti fakt líbím?“ Ráno se mi kluci přirozeně smáli a já měl jedinou výmluvu – že byla tma. Pro Jindru ale bude ideální.

„Hanka a Mirka,“ ukázala Jitka na holky vedle sebe, „a to jsou kluci z vlaku…“ A všem nám došlo, že vlastně nezná naše jména.

„Vojta, Jindra a já jsem Míla, ale všichni mi říkaj Chlup,“ rychle jsem ji doplnil.

„Jo, a tohle je Kamil,“ ukázala na cápka, se kterým jsme se už viděli před hospodou, „a Péťu už znáte zvenku.“

„Hoj,“ zabučeli jsme unisono.

U stolu spal ještě jeden umakart, ale nikdo se nenamáhal nám ho představit.

Vojta si sedl automaticky na židli vedle Jitky, která se trochu posunula, aby se k ní pohodlně vešel.

„Jdem na vandr a chcem dojít až na Kvildu – jo a víme, že je to daleko…“ sedl jsem si ke stolu vedle Hanky a holky se trochu zasmály. Bohužel jsem si tím ale vystřílel veškeré téma hovoru, které jsem měl.

Na Jindru zbyla samozřejmě tma Mirka, ale zdálo se, že mu to nevadí – co neměla v obličeji, to měla s přehledem v prsou.

„Tak co budete pít, holky? Dáte si ještě to čůčo?“ chopil se iniciativy Vojta a ukázal na dopitou lahev Sklepmistra.

„To je náhodou chutné stolní víno," smála se tma, „ale jo, dáme ještě, co, Hani?"

Kamarádka se podívala cudným gestem na hodinky. „Už je docela pozdě…" špitla přiopile, ale bylo cítit, že domů se jí chce ze všeho nejméně.

„Já zůstanu u piva," ukázala Jitka na kelímek a nohou se mimoděk přitiskla k Vojtovi.

„Já tam skočím, teď je to stejně na mně. Navíc musím jít vyklepat rákos," zvedl jsem se a vydal se přes záchody k výčepu.

„… a máme tu dnešní poslední hit," konferenciér udělal významnou pauzu. „Trezor v podání naší skvělé skupiny Hojsťá-ci!" zadeklamoval a sálem se nesl ohlušující nadšený křik a pískání.

Jak zazněly první falešné akordy Gottova šlágru a zpěvák zakřičel „*Ze zdi na mě tupě zírá…*", byl jsem rád, že jsem na hajzlu. Vojta musel trpět.

Zapnul jsem si v klidu poklopec, u přehazkového Ládi výčepáka si nechal natočit čtyři kousky žlutého moku, pod paži vzal sedmičku kyselého sklepáče a prodíral se zpět ke stolu.

„Kde jsou?" strčil jsem loktem do Jindry, který se živě bavil s Mirčiným výstřihem. Když ti na prvním rande kouká do očí, znamená to, že máš malý kozy, vzpomněl jsem si na starý vtip.

Jindra jen hodil hlavou na přicházejícího Vojtu s Jitkou a dál si povídal s Mirkou.

„Tak to bylo skvělý!“ udýchaně si sedla Jitka.

„No, a už se ti splnila obě dnešní přání,“ zasmál se na ni Vojta.

Podíval jsem se na něho s otazníkem v očích. Nikdy jsem ho neviděl tancovat.

„… se musíš trochu obětovat, vole!“ houkl mi do ucha a sedl si vedle Jitky.

Nalil jsem oběma holkám galantně do sklenic trpké víno a zvedl půllitr. „Tak popojedem!“

Všichni jsme si ťukli, včetně cápka Kamila a ajzn-boňáka Péti.

„Co takhle magický voči, pánové? Ne tyhle holčičí chcanky,“ podíval se po nás Kamil a bylo na něm znát, jak moc je svým lezením do zelí sereme.

„Kamile, neblbni! Víš, jak jsi vyváděl posledně,“ podívala se na něho přísně Hanka.

„Jen ať pánové z města ukážou, jak uměj chlastat!“ nedal se Kamil.

„… si nedám, mám venku mašinu,“ uhnul pohledem Péťa.

„Já si s tebou klidně dám,“ nechtěl jsem se nechat zahanbit. „Tak to dones!“

Kamil se vrávoravě zvedl a vydal se potácivou chůzí k výčepu.

Jak kapela přestala hrát, začal se lokál pomalu vylidňovat a u stolů zůstávaly poslední hloučky. Spící umakarti a zamilovaně se obírající dvojice. My jsme trochu vyčnívali.

„Slušnej koncert, ne?“ nechtěl se nechat nádražák Péťa odsunout úplně na vedlejší kolej.

„Docela to šlo, teda až na tu kapelu,“ zasmál se Vojta a přihnul si piva.

„Co se ti jako nelíbilo? … bys to zahrál líp?“

S prásknutím přede mě přistály dva půllitry s pivem, do kterých Kamil hodil panáky zelené.

„Tak na ten váš vejšlap, vole!“ tříkl svým půllitrem o můj a vše na ex vypil. Otřel si pusu a sledoval, co na jeho majstrštyk říkám.

Nadechl jsem se a s odporem jsem břečku na jeden zátah vypil také a cítil, jak se mi lehce začínají motat nohy.

„Ještě jednou dokola!“ zahuhňal Kamil.

„Hele, Kamku, tady mladej říká, že by to prej zahrál líp,“ ukázal Péťa na Vojtu.

„Tak ať tam něco hodí, no ne? Asi to má jen na vozdobu, vole!“ ukázal Kamil ke kytaře opřené o zeď a byl spokojený se svým vtipem.

Vojta se zvedl a Jitka ho lehce zatahala za rukáv. „Nech to bejt,“ špitla a myslela si, že jde dát Kamilovi do držky.

Vojta se ale jen natáhl pro kytaru. „Tak jakou bys chtěl?“ usmál se na Kamila.

„Nevím, co umíš," zatvářil se jízlivě Kamil.

Vojta začal ledabyle pomalou předehrávkou a přešel do refrénu „*Yesterday, all my troubles seemed so far away*", svou skvěle z vinylů odposlouchanou angličtinou.

Jeho zvučný hlas se nesl tichou hospodou. Milenecké páry u okolních stolů přestávaly ve svých odvážných průzkumech a jejich oči se obracely naším směrem. Od výčepu se otočilo několik štamgastů a výčepní Láďa měl co dělat, aby poslepu zastavil otevřenou pípu.

Vojta dohrál poslední akord a v sále bylo najednou slyšet i slabé chrápání umakarta u našeho stolu.

Kamil s Péťou zírali doslova s otevřenou pusou. Strhl se potlesk a výskot všech, kteří v sále zůstali, a Jitka se přitiskla k Vojtovi už naplno.

To bylo totální K.O., po kterém se Péťa mohl jen tiše rozloučit, a za chvilku jsme už slyšeli startovat jeho čezetu, která mizela do vlahé letní noci.

Kamil se zvedl a beze slova odešel. Díval jsem se na Hanku, které viditelně zvlhly oči a mimoděk se o mě otřela nohou. Dolil jsem jí skleničku a chvíli jí zaujatě vyprávěl o Beatles a o tom, jak závodně zápasím. Doslova hltala každé moje slovo, a kdybych jí řekl, že se znám s Lennonem, vůbec by ji to nepřekvapilo.

Kamil si potichu sedl vedle mě z druhé strany, postavil před nás dvě magické oči a vzal mě smutně kolem ramen.

„Se na to vyseru, chlape… všichni, všichni jsme Jitku milovali už od školy, kurva… ale ona nikdy nikomu nedala…“ zadrmolil zlomeně do rudých pocintaných skvrn na ubruse.

■

„Tak mládežníci, jde se spát!“

Byl jsem tak zaujatý děláním do Hanky, že jsem si vůbec nevšiml, že se Vojta s Jindrou i holkama někam dávno vytratili. Kamil zaujal čestné místo vedle druhého umakarta a spokojeně pochrupával na stole.

„Vstáváme!“

Zvedl jsem pivem a zelenou unavený pohled na výčepáka, který mezitím obracel židle u ostatních stolů.

„My ti ty židle doděláme a pak zabouchneme, jo, Ládi?“ udělala Hanka na starého přehazku krásné oči.

Jeho zabručení byl patrně souhlas, protože se pomalu odšoural do místnosti za výčepem.

Na vykecávání děr holkám do hlavy jsem byl vždycky machr, ale tam to většinou končilo. Nikdy jsem nevěděl, kdy je ten pravý okamžik posunout se dál.

Tušil jsem, že ruku na Hančině stehně mám už notnou chvilku, ale dál jsem se prostě bál. Nevím ani proč – stokrát jsem si řekl, že kdyby to nechtěla, tak dávno odejde, dá ruku pryč nebo vytáhne jednu z tisíce fint a výmluv, které na nás holky používají.

Cítil jsem, že moje řeči ji začínají pomalu nudit, dokonce si několikrát nepokrytě zívla.

„Jejda, to je hodin, budu muset utíkat," podívala se na hodinky, pomalu vstala a srovnávala si cudně sukni.

„Ještě nechoď…" snažil jsem se vyskočit a obejmout ji a trochu jsem při tom zavrávoral.

„Snad už naši spí, jinak mě zabijou… musíme ještě dodělat ty židle," nenápadně se mi vysmekla.

„Co s nima?" ukázal jsem na ty dva spáče na ubrusu.

„Ráno odejdou, to je tady normálka," zasmála se unaveně a zvedla jednu ze židlí.

Zhasli jsme světla ztichlého sálu a stáli pod lampou, kolem které stále neúnavně poletovaly můry.

„Můžeš mě ještě doprovodit…" zvedla ke mně krásné oči.

Teď byl ten okamžik, kdy jsem ji měl políbit nebo aspoň vzít za ruku. A já místo toho řekl: „Tak jo!" a opile vykročil.

Něco jsem vyprávěl a ona se smála, ale už ne tak nádherně jako předtím.

Možná jsem byl tehdy ještě romantik, snad jsem čekal na tu pravou. Ne, byl jsem mladej a blbej. Však on mě život jednou naučí.

Chtěl jsem být vtipný gentleman, ale ona chtěla, jen aby ji tajemný kluk z dalekého města někde ohnul. Je to jako porušit nepsané pravidlo života. Ložené výhry se nepokládají, ale já ji položil. Ani nevím, proč jsem to tehdy udělal. Možná proto, že se to ode mě čekalo, a to jsem neměl rád. Možná i proto, že to bylo tak snadné. Nikdy jsem si nedal od nikoho nic nutit – vždycky jsem byl dubová palice, která si nedá od nikoho poroučet.

Před jejím ztichlým domem jsem ji letmo políbil a snad jí i řekl něco o tom, že si budeme psát a že to bylo moc pěkný.

Otočil jsem se a pomalým krokem se vracel přes vesnici. Začal jsem si pískat Yesterday. Ze začátku potichu, ale pak už jsem si broukal, až jsem spustil naplno a řval z plna hrdla. Zpíval jsem a zoufale se smál, jak jsem to zase jednou posral.

Nejdřív se rozštěkal jeden pes, pak druhý a pak se postupně přidali snad všichni ve vesnici.

„Drž hubu!“ ozvalo se z okna u silnice.

„Hovno! Žijeme ve svobodným státě – ať žije USA!“ řval jsem jako pominutý a smál se na celé kolo.

„… si tě najdu, ty hajzle!“ rozsvítilo se v okně a já přidal do kroku.

Byl jsem nachcanej, ale šťastnej a svobodnej, a těšil jsem se pod teplou deku.

Ten život je nakonec kurva fajn!

■

„Ty vole, kluci, já se zamiloval!“ hulákal ráno nadšený Jindra.

Nemusel jsem ani vytahovat svou jako střep bolavou hlavu zpod deky, abych věděl, jak to s ním včera dopadlo. Jeho jediným štěstím bylo, že se nakonec probudil sám, takže mu zůstane už navždy krásná. První – dokonalá a mytická.

Otevřel jsem jedno slepené oko a sledoval Vojtu sedícího u malého ohníčku, nad kterým v kotlíku bublala voda.

„Když neumíš chlastat, Chlupe, tak nechlastej,“ smál se Vojta.

„Neser! Jsem vlastně hrdina – sem se za vás obětoval,“ snažil jsem se opatrně posadit, ale kladiva v mé hlavě nepřestávala pracovat.

„Jo, magický voči jsou svinstvo. Hlavně že sis nenablil do celty. Na, to tě spraví,“ podával mi ešák s kouřícím čajem.

„Kluci, ta byla úžasná,“ srkal Jindra horký čaj a díval se nepřítomně kamsi do dálky.

„Hlavně si ji nechtěj hned brát, Jindro – víš, že ti bylo nedávno teprve šestnáct,“ mrknul na mě spiklenecky Vojta.

„To je fakt, to by tě ještě zavřeli," srkl jsem si sladkého čaje a začal se rozkoukávat po okolí. Slunce už bylo poměrně vysoko a příjemně hřálo. V trávě se třpytily kapky rosy a všude vládlo neproniknutelné ticho, které člověk může zažít jen brzy ráno na Šumavě.

„Kluci, dneska mě nenaserete," usmíval se Jindra do dálky a nechával se šimrat teplými paprsky.

„Tak chlapi, pomalu se vzpamatujte, budeme muset vyrazit. Dneska nás čeká pořádnej nášup kiláků. Ať to stihnem do tmy aspoň do těch Prášil," zvedl se Vojta ze své celty.

„Jdu položit kabel a pak vyrazíme."

Srkal jsem svůj horký nápoj a díval se za ním nepřítomně k mlází, kam zmizel s cigárem a polní lopatkou.

Jindra uhasil oheň zbytkem vody z kotlíku, sbalil celtu a připnul ešák k usárně. Vstal a několika cviky se protáhl.

„V noci byla rosa jako prase," otočil svoji i Vojtovu celtu. „Tak Mílo, Chlupe, vstávej už."

Neochotně jsem se vyvalil zpod teplé deky do chladivého rána, natáhl si kalhoty a začal ládovat deku do vrecka. Tu hlavu budu muset rozchodit.

„S váma je teda práce. Chlast a ženský – to je záhuba každýho trampa. Říkám to pořád," vracel se Vojta vesele od lesa.

„Nějakej rychlej…?"

„Je to ještě jako hnůj," snažil se Jindra vyklepat mokré celty.

„Přes poledne bude horko, takže to doschne. Hlavně už pojďte!" sbalil Vojta mokrou celtu, hodil na záda usárnu a kytaru přes rameno.

Zbavil jsem celtu toho nejhoršího bordelu a složil ji do batohu.

„Nechal sis tu piva, Jindro!" zavolal jsem.

„No vidíš, díky! Jsem debil," vrátil se Jindra skokem pro své lahváče schované pod smrčkem. Jasně že jsem mu je chtěl nejdřív sebrat, ale táhnout jeho piva dvacet kilometrů za tu srandu nestálo.

Doběhli jsme Vojtu a srovnali s ním krok, v místech, kde se lesní cesta stáčela dolů k Hojsovce.

„Hele, fízlové s gumama maj asi nějaký cvičení," zasmál jsem se a ukázal směrem k asfaltové cestě, kde se rojili esenbáci a několik vojáků se psy.

■

Poslední metry z kopce jsem pustil, abych vyběhl s těžkým batohem širokou strouhu u silnice. Tak tak jsem to ustál.

„Brzdi, Chlupe, ještě seš pod vlivem. Ať tě nemusíme tahat tamhle z maliní," smál se Vojta.

Srovnali jsme si popruhy batohů a krok a vydali se po silnici k vesnici.

„Ty vole, asi tu maj fakt nějaký manévry," ukázal Jindra na dva vojenské gazíky, které stály u cesty.

Přiblížili jsme se k vojákům asi na sto metrů, když nás zvětřili psi. Otočili k nám hlavy a začali štěkat. Psovodi se k nim nahnuli a ukázali naším směrem.

„Támhle jsou!" křikl jeden z vojáků a já se jen stihl podívat na Vojtu, který pouze pokrčil rameny.

Dusot těžkých kanad.

Nikdy bych nevěřil, jakou sílu má rozběhnutý vlčák. Skočil na mě a povalil mě na záda. Vůbec jsem se nestačil vzpamatovat. Asi tomu pomohl i těžký batoh, který mě převážil. Pes mi stál na břiše, zuřivě štěkal a jeho sliny mi kapaly na košili. Byl jsem docela rád, že má košík.

Vzduch zaplavila vůně piva z rozbitých lahví a já cítil, jak mi vlhne košile.

To už k nám ale dobíhali vojáci se samopaly.

„Co blbneš, vole?" podíval jsem se na asi tak stejně starého základňáka, který stál nade mnou se samopalem přes rameno a odtahoval psa.

„Drž hubu, svině!" křikl na mě starší důstojník a kopl mě kanadou do žeber.

Dva na mě klekli a snažili se mi servat z ramen batoh. Jak jsem byl udělaný a zvyklý zápasit, jednomu jsem srazil z hlavy lodičku. Nechtěl jsem se dát.

„Ty se budeš ještě bránit, hajzle!" začal do mě důstojník kopat a vzal mě pažbou samopalu přes obličej. Druhou

jsem dostal odrazem od asfaltu, a všechno kolem zčernalo.

Matně jsem vnímal kaleidoskop rozmazaných obrazů.

Dva mě vlečou ke gazíku.

Nohy mi dřou o ostré kamínky.

V puse cítím železnou pachuť krve.

Vojta má zkroucenou ruku za zády a ládují ho do jiného auta.

Něco na mě volá – nevnímám ho.

Psi štěkají – křik.

Házejí mě dozadu pod plachtu gazíku.

Kolem to smrdí naftou.

Jindrovi tečou po tvářích slzy. Obličej má od bahna.

Gazík startuje a kodrcavě se rozjíždí.

Naše usárny a kytara zůstávají ležet na cestě.

Ostré slunce mi svítí do očí skrz plachtu korby.

Zavírám oči a všechno mizí.

■

„Tak vstáváme, mladej!“

Někdo se mnou dost nešetrně zacloumal. Pomalu jsem otevřel jedno oko a otřásl se zimou z pivem promočené košile. Hlava mi třeštila.

Seděl jsem na dřevěné židli uprostřed místnosti se stěnami zažloutlými od kouře. Rohy byly skoro černé a do výšky metru byly zdi natřené hnusně zelenou omyvatelnou

barvou. Stůl, telefon, psací stroj, tuny papírů, plné popelníky a skříně napěchované šanony. Z rámečku na stěně se na mě mračil Svoboda.

Že jsem na fízlárně, jsem poznal i bez benga trůnícího za stolem.

„Jméno!" položil cigaretu do popelníku a poposedl si ke stroji, kam založil štos růžových papírů s kopíráky.

„Pavlovský," rozlepil jsem okoralé rty.

„Celý jméno, hajzle!" šťouchl do mě loktem voják, který stál celou dobu za mnou, a přešel do mého zorného pole.

„Míla," procedil jsem mezi zuby.

Nebylo to poprvé, co nás esenbáci buzerovali na trampu. Kamarádovi jednou ostříhali přímo na ulici dlouhý vlasy – jen tak pro zábavu, a bráchovi na nádraží ukradli skautskou lilii z košile. Občas jsme s klukama dostali i na držku, ale řekl bych, že to bylo obecné riziko trampů, nějak to za socíku prostě patřilo k věci.

„Bohumil Pavlovský…" prohlížel si fízl za stolem moji občanku.

„Tak povídej, jak to bylo…" sedl si voják na stůl a založil si ruce na prsou. Poznal jsem v něm důstojníka, který mě vzal pažbou.

Když jsem byl menší a jezdívali jsme na tramp se strejdou, tak se šlo normálně s kufrem v civilním oblečení a do trampského jsme se převlíkali až na nádraží na Šumavě. Kufry jsme měli přes víkend v úschovně. V neděli

zase zpátky do tesilek a s kufrem domů jako správní socialističtí slušňáci. Tohle bylo ale jiné než obvykle – vůbec jsem netušil, čím jsme je tak nasrali.

„No, Bohouši…“

Zabejčeně jsem se díval do země – nesnáším, když mi někdo říká Bohouši.

Dostal jsem ránu do ramene a pouta se mi za zády ještě víc zařízla do kůže. Mým jediným štěstím bylo, že mám docela snížený práh bolesti. Jedna z mála dobrých věcí, kterou jsem dostal od pánaboha do vínku.

„Kurva! Tak řekni soudruhu kapitánovi, co jste to tam zpívali!“ zakřičel lampas.

Opravdu jsem usilovně vzpomínal, co je mohlo tak popudit – ne kvůli nim, ale kvůli své vlastní zvědavosti. Že by opravdu ti Beatles? Byly to sice hovada, ale tohle se mi nezdálo.

„Čím dřív nám to řekneš, tím dřív to tu ukončíme,“ podíval se na mě skoro otcovsky policajt. Hodný bengo a zlá guma – no sakra. Trochu jsem se neudržel a odfrkl si, jak mi to přišlo vtipný.

Facka přiletěla okamžitě. „Ono tě to, kurva, přejde. Já vás totiž slyšel, i ty protistátní hesla! Ať žije USA!“ otočil se guma na policajta za stolem.

„A určitě jsi chtěl s těma svýma kamarádíčkama přes čáru, co?“ obrátil se ke mně zase major.

„Byli jsme jen na trampu," podíval jsem se opět do země.

Čekal jsem další ránu, ale otevřely se dveře a další esenbák přistoupil ke kapitánovi a něco mu šeptal do ucha. Narovnal se, zasalutoval a zase potichu opustil místnost.

Kapitán za stolem pokynul vojákovi. Ten vstal ze stolu, obešel ho a naklonil se k policajtovi.

„Hele, Franto, zdá se, že fakt zpívali v hospodě jen tu jednu anglickou a pak někdo v noci vyřvával to ať žije USA. Tohle na vazbu asi stačit nebude…"

„Co ta čára?" ani se nesnažil major šeptat.

„Je to šest kiláků vzdušnou čarou, a když jste je sbalili, tak šli navíc úplně na opačnou stranu. Vždyť jsou to ještě kluci…"

„Kurva, Jardo, nemusim ti snad vysvětlovat, co znamená taková mimořádka. Od tří hodin jezdíme po lesích gazíkama jako čůráci a hledáme je…"

„Tohle ale na prokurátora nestačí, to nám hodí na hlavu," pokrčil rameny policajt.

Major si zapálil cigaretu a sedl si zpátky na stůl. Chvíli si mě prohlížel.

„To by byly prémie totálně v prdeli. Co tam zatím máš?" obrátil hlavu dozadu ke kapitánovi.

„Tu anglickou, že žijeme ve svobodným státě, a ať žije USA…" přečetl policajt ze zápisu.

„No, a pak tam bylo," zamyslel se major, „máme bílou krev, komunisty na větev. Máme bílou krev, komunisty postřílet. Ať žije USA, jsme ve svobodném státě. Pryč s komunistama! To by mělo stačit…" spokojeně si založil ruce na prsa.

Kapitán zvedl hlavu od stroje a podíval se s otázkou v očích na majora.

„Jo, piš! Ti dva vedle to ještě rádi potvrděj," típl major cigaretu a odešel z místnosti.

Celou knihu lze koupit na e-shopu autora

https://eshop.tomanek.com/

JAN TOMÁNEK

LUSTR PRO PAPEŽE

Jazyková redakce Ivan Beránek
Grafická úprava a sazba Jan Tománek
Obálka Jan Tománek
Tisk FINIDR, s.r.o., Český Těšín
Vydalo Art And Animation studio
jako svoji sedmou publikaci

1. vydání s doslovem, 2026 (celkově 3. vydání)

www.aaa-studio.cz
www.tomanek.com

Další knihy Jana Tománka

Archa knih (2021)
Válka se stromy (2022)
Průvodce králičí norou (2023)
Začít u sebe (2025)
Motýlí křik (2026)

K dostání na e-shopu autora
eshop.tomanek.com